

DÜŞÜNCE

Dava; Mersin İli, Gülnar İlçesi, Büyükeceli Beldesinde yapımı planlanan "Akkuyu Nükleer Güç Santrali (Nükleer Güç Santrali, Radyoaktif Atık Depolama Tesisi, Rıhtım, Deniz Dolgu Alanı ve Yaşam Merkezi)" projesi hakkında Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Çevresel Etki Değerlendirmesi İzin ve Denetim Genel Müdürlüğünce tesis edilen 01/12/2014 günlü, 3688 sayılı "ÇED Olumlu" kararının iptali istemiyle açılmıştır.

2872 sayılı Çevre Kanununun **1. maddesinde**; " Bu Kanunun amacı, bütün canlıların ortak varlığı olan çevrenin, sürdürülebilir çevre ve sürdürülebilir kalkınma ilkeleri doğrultusunda korunmasını sağlamaktır." kuralı, **2. maddesinde**; " **Çevre korunması**: Çevresel değerlerin ve ekolojik dengenin tahribini, bozulmasını ve yok olmasını önlemeye, mevcut bozulmaları gidermeye, çevreyi iyileştirmeye ve geliştirmeye, çevre kirliliğini önlemeye yönelik çalışmaların bütünü, **Sürdürülebilir çevre**: Gelecek kuşakların ihtiyaç duyacağı kaynakların varlığını ve kalitesini tehlikeye atmadan, hem bugünün hem de gelecek kuşakların çevresini oluşturan tüm çevresel değerlerin her alanda (sosyal, ekonomik, fizikî vb.) ıslahı, korunması ve geliştirilmesi sürecini, **Sürdürülebilir kalkınma**: Bugünkü ve gelecek kuşakların, sağlıklı bir çevrede yaşamasını güvence altına alan çevresel, ekonomik ve sosyal hedefler arasında denge kurulması esasına dayalı kalkınma ve gelişmeyi, **Çevresel etki değerlendirme**: Gerçekleştirilmesi plânlanan projelerin çevreye olabilecek olumlu ve olumsuz etkilerinin belirlenmesinde, olumsuz yöndeki etkilerin önlenmesi ya da çevreye zarar vermeyecek ölçüde en aza indirilmesi için alınacak önlemlerin, seçilen yer ile teknoloji alternatiflerinin belirlenerek değerlendirilmesinde ve projelerin uygulanmasının izlenmesi ve kontrolünde sürdürülecek çalışmalarını ifade eder" hükmü, **10. maddesinde**; "Gerçekleştirmeyi plânladıkları faaliyetleri sonucu çevre sorunlarına yol açabilecek kurum, kuruluş ve işletmeler, Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu veya proje tanıtım dosyası hazırlamakla yükümlüdürler. Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu Kararı veya Çevresel Etki Değerlendirmesi Gereklî Değildir Kararı alınmadıkça bu projelerle ilgili onay, izin, teşvik, yapı ve kullanım ruhsatı verilemez; proje için yatırıma başlanamaz ve ihale edilemez. Çevresel Etki Değerlendirmesine tâbi projeler ve Stratejik Çevresel Değerlendirmeye tâbi plân ve programlar ve konuya ilişkin usûl ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmeliklerle belirlenir." düzenlemesi yer almıştır.

2872 sayılı Kanunun 10. maddesi uyarınca, 25/11/2014 günlü, 29186 sayılı Resmi Gazetede yayımlanıp, dava konusu işlemin tesis edildiği tarihte yürürlükte bulunan Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliğinin Geçici 1. maddesinde yer alan "Bu Yönetmeliğin yürürlük tarihinden önce, ÇED Başvuru Dosyası/Proje Tanıtım Dosyası Valiliğe ya da Bakanlığa sunulmuş projelere bu Yönetmeliğin lehte olan hükümleri ve/veya başvuru tarihinde yürürlükte olan Yönetmelik hükümleri uygulanır." hükmü uyarınca, dava konusu projeye ilişkin ilk çevresel etki değerlendirme sürecinin başladığı tarihte yürürlükte olması sebebiyle somut olayda uygulanması gereken ve 17/07/2008 günlü, 26939 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliğinin **4. maddesinde**; **Çevre**: Canlıların hayatları boyunca ilişkilerini sürdürdükleri ve karşılıklı olarak etkileşim içinde buldukları biyolojik, fiziksel, sosyal, ekonomik ve kültürel ortamı; **Etki**: Bir projenin hazırlık, inşaat ve işletme sırasında ya da işletme sonrasında, çevre unsurlarında doğrudan ya da dolaylı olarak, kısa veya uzun dönemde, geçici ya da kalıcı, olumlu ya da olumsuz yönde ortaya çıkması olası değişiklikleri, **Etki Alanı**: Gerçekleştirilmesi planlanan bir projenin işletme öncesi, işletme sırası ve işletme sonrasında

T.C.
DANIŞTAY
BAŞSAVCILIK
Daire : 14. D
Esas No : 2014/11695

çevre unsurları olarak olumlu veya olumsuz yönde etkilediği alanı, **Proje:** Gerçekleştirilmesi planlanan yatırımı, **Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu:** Bu Yönetmeliğin EK-I listesinde yer alan veya Bakanlıkça Çevresel Etki Değerlendirmesi Gereklidir kararı verilen bir proje için belirlenen özel formata göre hazırlanacak raporu, **Proje Tanıtım Dosyası:** Seçme Eleme Kriterlerine tabi Projelere Çevresel Etki Değerlendirmesi uygulanmasının gerekli olup olmadığının belirlenmesi amacıyla hazırlanan dosyayı, **Çevresel Etki Değerlendirmesi Gereklidir Kararı:** Seçme Eleme Kriterlerine tabi Projelerin çevresel etkilerinin daha detaylı incelenmesi ve Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu hazırlanması gerektiğini belirten Bakanlık kararını ifade ettiği, "Çevresel Etki Değerlendirmesine Tabi Projeler" başlıklı **7. maddesinde ise**, "Bu Yönetmeliğin; a) EK-I listesinde yer alan projelere, b) Seçme Eleme Kriterlerine tabi olup Çevresel Etki Değerlendirmesi Gereklidir kararı verilen projelere Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu hazırlanması zorunludur." kuralı yer almıştır.

Yönetmeliğin Ek III. maddesinde; Çevresel Etki Değerlendirmesi Genel Formatı ile Çevresel Etki Değerlendirmesi Özel Formatının ihtiva etmesi gereken hususlar düzenlenmiş, Bölüm I Projenin tanımı ve gayesi; yatırımcı tarafından araştırılan ana alternatiflerin bir özeti ve seçilen yerin seçiliş nedenlerinin belirtilmesi v.d., Bölüm II Proje için seçilen yerin konumu, Bölüm III: Proje yeri ve etki alanının mevcut çevresel özellikleri; önerilen proje nedeniyle kirlenmesi muhtemel olan çevrenin; nüfus, fauna, flora, jeolojik ve hidrolojik özellikler v.d. ve bu faktörlerin birbiri arasındaki ilişkileri de içerecek şekilde açıklanması, Bölüm IV Projenin önemli çevresel etkileri ve alınacak önlemler; proje için kullanılacak alan ve doğal kaynakların kullanımının olası etkilerinin tanıtımı, kirleticilerin miktarı, yatırımın çevreye olan etkilerinin değerlendirilmesinde kullanılacak tahmin yöntemlerinin genel tanıtımı, çevreye olabilecek olumsuz etkilerin azaltılması için alınması düşünülen önlemlerin tanıtımı şeklinde düzenlemeler yer almış, "Proje Tanıtım Dosyasının Hazırlanmasında Esas Alınacak Seçme Eleme Kriterleri" başlıklı Ek IV maddesinin "Ekler" Bölümünde de "Proje için belirlenen yerin varsa; çevre düzeni, nazım, uygulama imar planı, vaziyet planı veya plan değişikliği teklifleri, Proje alanı ve yakın çevresinin mevcut arazi kullanımını değerlendirmek için; yerleşim alanlarının, ulaşım ağlarının, enerji nakil hatlarının, mevcut tesislerin ve yönetmeliğin Ek-V listesinde yer alan Duyarlı Yörelere Listesinde belirtilen diğer alanların (proje alanı ve yakın çevresinde bulunması halinde) yerlerine ilişkin verileri gösterir bilgiler 1/25000 ölçekli hâlihazır harita (varsa çevre düzeni planı, yoksa topografik harita) üzerine işlenerek kısaca açıklanması, Proje alanının ölçekli jeoloji haritası bu harita üzerinde yeraltı ve yerüstü sularının gösterimi ve alanın depremsellik durumunun açıklanması." düzenlemesine yer verilmiştir.

Yukarıda yer verilen hükümler uyarınca; çevresel etki değerlendirmesi ile, gerçekleştirilmesi planlanan projelerin çevreye olabilecek olumlu ya da olumsuz etkilerinin belirlendiği, olumsuz yöndeki etkilerin önlenmesi ya da çevreye zarar vermeyecek ölçüde en aza indirilmesi için alınacak önlemlerin irdelendiği, seçilen yer ile teknoloji alternatiflerinin değerlendirildiği, ayrıca projelerin uygulanmasının izlendiği ve kontrolünde sürdürülecek çalışmaların tespit edildiği bir süreç öngörülmüş olup, Yönetmelik kapsamında yer alan bir faaliyet nedeniyle hazırlanacak ÇED raporunda özel format uyarınca, projenin gerçekleştirileceği yer ile alternatif alanlar belirlenerek projenin hizmet amacı, önem ve gerekliliği kapsamında yerin ve etki alanının çevresel özellikleri, çevresel etkiler ve alınacak önlemlerin tartışılması esastır ve ÇED sürecinde verilen kararların iptali istemiyle açılacak davalarda, projenin çevresel etkilerinin yukarıda belirtilen Yönetmeliğin Ek III. maddesindeki unsurlar yönünden bir bütün olarak irdelenmesi gerekmektedir.

T.C.
DANIŞTAY
BAŞSAVCILIK
Daire : 14. D
Esas No : 2014/11695

Dosyanın incelenmesinden; işleme konu proje sahasında nükleer güç santrali (NGS) kurulması amacıyla Atom Enerjisi Kurumu tarafından, Türkiye Elektrik Kurumunun (TEK) talebi üzerine, 30/06/1976 tarihinde, 06/01/1975 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren "Nükleer Reaktör Tesislerine ve Diğer Nükleer Tesislere Lisans Verilmesine İlişkin Tüzük" kapsamında "**Yer Lisansı**" düzenlendiği, bu lisansın Bakanlar Kurulunun 12/08/1993 tarih ve 93/4789 sayılı kararı ile kurulmuş olan Türkiye Elektrik Üretim İletim A.Ş.'ye daha sonra da Bakanlar Kurulunun 05/02/2001 tarih ve 2001/2026 sayılı kararı ile kurulmuş olan Elektrik Üretim A.Ş.'ye (EÜAŞ) devredildiği, 12/05/2010 tarihinde Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Rusya Federasyonu Hükümeti arasında imzalanmış olan **Hükümetler Arası Anlaşma (HAA) uyarınca**, "Akkuyu NGS Elektrik Üretim A.Ş."nin Akkuyu NGS'nin inşaatından, işletmesinden ve işletmeden çıkarılmasından sorumlu proje şirketi olarak kurulduğu, **HAA uyarınca arazinin mevcut lisansı ve alt yapısı ile birlikte proje şirketine bedelsiz olarak tahsis edilmesinin öngörüldüğü, bu anlaşmanın 21/07/2010 tarih ve 27648 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 6007 sayılı Kanun ile onaylandığı**, EÜAŞ tarafından lisans ve arazi haklarının 22/07/2011 tarih ve 36-247 sayılı yönetim kurulu kararı ile proje şirketine devredildiği, 4800 MWe kurulu gücünde olan "Akkuyu Nükleer Güç Santrali Radyoaktif Atık Depolama Tesisi, Rıhtım, Deniz Dolgu Alanı ve Yaşam Merkezi" projesi kapsamında hazırlanan ÇED başvuru dosyasının 02/12/2011 tarihinde davalı idareye sunulduğu, **anılan tarihte yürürlükte olan ve 17/07/2008 günlü, 26939 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği hükümleri uyarınca**; ilgili kurum ve kuruluş temsilcileri, Bakanlık yetkilileri ile proje sahibi ve temsilcilerinden oluşan Kapsam Belirleme ve İnceleme Değerlendirme Komisyonu kurulduğu, 06/03/2012 tarihinde ulusal düzeyde yayımlanan Star Gazetesinde, 19/03/2012 tarihinde yerel yayın yapan Silifke Gazetesinde toplantı tarihini, saatini, yerini ve konusunu belirten ilanların yayımlanmasından sonra Mersin İli, Büyükeceli Beldesinde 29/03/2012 tarihinde halkın katılımı toplantısı düzenlendiği, 03/04/2012 tarihinde Kapsam ve Özel Format Belirleme Toplantısı yapıldığı, bu toplantıda proje için özel format belirlenerek, özel formatın 21/05/2012 tarihinde ÇED çalışmalarını yürüten müşavir firmaya gönderildiği, ayrıca çalışmada yer alacak ilave meslek grupları olarak Nükleer Enerji, Jeofizik, Orman, Meteoroloji, Makine, Elektrik, Maden, Harita, Su Ürünleri ve Ziraat Mühendisliğinin belirlenerek raporun hazırlanmasında görevlendirilmelerinin talep edildiği, müşavir firma tarafından ÇED raporunun hazırlanması için ek süre talep edildiği ve bu talep doğrultusunda davalı Bakanlıkça 21/05/2013 tarihinden itibaren 6 ay ek süre verildiği, 04/07/2013 tarihinde Bakanlığa sunulan ÇED raporunun incelenmesi sonucunda, ÇED raporu özel formatına ve yeterli belgesi tebliğine uygun olmadığından ve raporda eksiklikler tespit edildiğinden bahisle ÇED raporunun iade edildiği, söz konusu eksiklerinin giderilmesine müteakip 22/08/2013 tarihinde revize ÇED raporunun Bakanlığa sunulduğu, raporun 28/08/2013 tarihinde Bakanlık ve Mersin Valiliğinde halkın görüşüne açıldığı, 01/10/2013 tarihinde birinci İnceleme Değerlendirme Komisyonu (İDK) Toplantısı düzenlendiği ve ÇED raporu yeterli görülmeyle, komisyon tarafından ilave çalışmaların yapılabilmesi için ÇED sürecinin durdurulduğu, proje ile ilgili 30/06/2014 tarihinde revize ÇED raporunun sunulduğu, 24/07/2014 tarihinde yapılan ikinci İDK Toplantısında ÇED sürecinin sonuçlandırıldığı, 5 iş günü içerisinde Nihai ÇED raporunun sunulmayacağından bahisle müşavir firma tarafından 3 ay ek süre talep edildiği ve bu talebin davalı idare tarafından 04/08/2014 tarih ve 12562 sayılı karar ile uygun bulunduğu, süre uzatımı sonrasında 23/09/2014 tarihinde sunulan ÇED raporu incelenerek, 01/12/2014 günlü, 3688 sayılı işlem ile ÇED Olumlu kararı verildiği, bakılan davanın ise anılan ÇED Olumlu kararının iptali istemiyle açıldığı anlaşılmıştır.

T.C.
DANIŞTAY
BAŞSAVCILIK
Daire : 14. D
Esas No : 2014/11695

Uyuşmazlığın çözümü özel ve teknik bilgiyi gerektirdiğinden, Dairemizin 04/02/2016 günlü ara kararı ile naip üye Mehmet Ali Ceran'ın niyabetinde keşif ve bilirkişi incelemesi yaptırılmasına karar verilmiş olup, 05/12/2016 tarihinde mahallinde yapılan keşif ve bilirkişi incelemesi sonucunda, bilirkişi heyetine sorulan sorular doğrultusunda düzenlenen **raporda özetle;** ÇED raporunda bazı eksiklikler tespit edilmiş ise de, bu eksikliklerin raporu sakatlamayacağı ve projenin uygulanmasına engel teşkil etmediği, söz konusu raporda, dava konusu projenin çevreye olabilecek olumsuz etkilerinin kapsamlı bir şekilde incelendiği, çevreye olabilecek olumsuz etkilerin giderilmesi için gerekli ve yeterli önlemlerin alındığı ve raporun, alınması öngörülen önlemlerle birlikte ilgili mevzuata ve bilimsel esaslara göre kabul edilebilir düzeylerde olduğu, görüşüne yer verilmiştir.

Bu durumda; ÇED raporunda, gerçekleştirilmesi planlanan projenin, çevreye olabilecek olumsuz etkilerinin belirlenmesi, olumsuz yöndeki etkilerinin önlenmesi ve çevreye zarar vermeyecek ölçüde en aza indirilmesi için ilgili mevzuat ile bilimsel esaslar uyarınca gereken tedbirlere yer verildiği ve söz konusu raporda belirlenen eksikliklerin çevrenin korunması yönünden olumsuz etkilerinin olmayacağı hususlarının, yukarıda özetine yer verilen bilirkişi raporu ile ortaya konulması karşısında, Mersin İli, Gülnar İlçesi, Büyükeceli Beldesinde yapımı planlanan "Akkuyu Nükleer Güç Santrali (Nükleer Güç Santrali, Radyoaktif Atık Depolama Tesisi, Rıhtım, Deniz Dolgu Alanı ve Yaşam Merkezi)" projesi hakkında Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Çevresel Etki Değerlendirmesi İzin ve Denetim Genel Müdürlüğüne tesis edilen 01/12/2014 günlü, 3688 sayılı "ÇED Olumlu" kararında hukuka aykırılık görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle; davanın reddine karar verilmesi gerektiği, düşünülmektedir.
26/09/2017

Abidim ÇELİK
Danıştay Savcısı

**Bu belge, 5070 sayılı Kanun hükümlerine uygun olarak elektronik imza ile imzalanmıştır.*

2

Buradan katlayınız

**T.C.
DANIŞTAY
14. Daire Başkanlığı**

Dosya No : 2014/11695 Danıştay İlk

Örnek No:25

TAAHHÜTLÜ

No:

Adı Soyadı : Davacı TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI
BİRLİĞİ Vekili Av. NURTEN ÇAĞLAR YAKIŞ
Selanik Caddesi No:19/1 Kızılay Çankaya/ Ankara

19.10.2017

Duruşma Günü: 22/11/2017

Duruşma Saati: 09:30

Duruşma Yeri : Danıştay 14. Daire Başkanlığı Duruşma Salonu

Mühür ve İmza

BU ZARFTA Savcı Düşüncesi - 26/09/2017 VARDIR.

Buradan katlayınız

"STANDART ABONE TCKIMLIKNO" yazıp 4060'a gönderip abone olabilirsiniz. Abonelikler hakkında detaylı bilgi için <http://www.sms.uvap.gov.tr> sitesini ziyaret ediniz.